

विश्वमूर्तित्वमेवाह त्वयीति घटस्यमृत्तिकायथाआदिरंतश्चमध्यंच तथात्वमस्यजगतः तत्रहेतुःपरस्मात्प्रधानादपिपरः ॥ १० ॥ मृत्तिकादृष्टां
तेनपरिणामंप्राप्तंवारयति त्वमिति स्वयास्वाधीनयाअतएवगुणानांव्यवायेपरिणामेऽप्यगुणमेवत्वांयुक्ताःपश्यंति मनीषिणोविवेकिनःविपश्चितः
शास्त्रज्ञाः ॥ ११ ॥ एतदेवसदृष्टांतमाह यथाऽग्निंकाष्ठेमथनेन अमृतमाज्यंगोषुदोहनादिना भुविअन्नंवीक्षादिकर्षणादिना अंबुचखननेन उद्यम
नेपुरुषकारेवाणिज्यादिनावृत्तिजीविकाम् यद्वा अंबुनःउद्यमनेघटीयंत्रादिनोद्धरणयोगैरुपायैर्मनुष्याः अधियंतिप्रामुवंति तथाकवयस्त्वांबुत्थ्या
गुणेष्वधियंतिवदंतिच ॥ १२ ॥ हेनाथसरोजनाभ अतिचिरादीप्सितमर्थयोगैकप्राप्यंत्वांसम्यगुज्जिहानमाविर्भवंतंप्रत्यक्षतोदृष्ट्वाऽद्यवयंनिर्वृतिंग

त्वय्यग्रआसीत्त्वयिमध्यआसीत्त्वय्यंतआसीदिदमात्मतंत्रे ॥ त्वमादिरंतोजगतोऽस्यमध्यंघटस्यमृत्स्नेव
परःपरस्मात् ॥ १० ॥ त्वंमाययात्माश्रययास्वयेदंनिर्मायविश्वंतदनुप्रविष्टः ॥ पश्यंतियुक्तामनसामनीषि
णोगुणव्यवायेऽप्यगुणंविपश्चितः ॥ ११ ॥ यथाऽग्निमेधस्यमृतंचगोषुभुव्यन्नमंबूद्यमनेचवृत्तिम् ॥ योगै
र्मनुष्याअधियंतिहित्वांगुणेषुबुद्ध्याकवयोवदंति ॥ १२ ॥ तंत्वांवयंनाथसमुज्जिहानंसरोजनाभातिचिरे
प्सितार्थम् ॥ दृष्ट्वागतानिर्वृतिमद्यसर्वेगजादवार्ताइवगांगमंभः ॥ १३ ॥ सत्वंविधत्स्वाखिललोकपालावयं
यदर्थस्तवपादमूलम् ॥ समागतास्तेबहिरंतरात्मन्किंचान्यविज्ञाप्यमशेषसाक्षिणः ॥ १४ ॥ अहंगिरित्रश्च
सुरादयोयेदक्षादयोऽग्नेरिवकेतवस्ते ॥ किंवाविदामेशपृथग्विभाताविधत्स्वशंनोद्विजदेवमंत्रम् ॥ १५ ॥
श्रीशुकउवाच एवंविरंच्यादिभिरीडितस्तद्विज्ञायतेषांहृदयंयथैव ॥ जगादजीमूतगभीरयागिरावद्धां
जलीनसंवृतसर्वकारकान् ॥ १६ ॥

ताः दवार्तादावाग्निपीडिताः ॥ १३ ॥ यद्विधेयंत

त्कथयेतिचेत्तत्राह हेअंतरात्मन् अशेषसाक्षिणस्तेबहिः किंवाऽन्यैर्विज्ञाप्यमस्ति ॥ १४ ॥ यूयमेवकिंचित्कुरुतेतिचेत्तत्राह अहमिति अग्नेःके
तवोविस्फुलिगाइवतेत्वत्तोवयंपृथग्विभाताःसंतः आत्मनः शंश्रेयः किंवाविद्मः अतस्त्वमेवद्विजानांदेवानांचमंत्रंविधत्स्व इदंकुरुतेत्युपायमुपदि
शेत्यर्थः ॥ १५ ॥ हृदयंमंत्रउपदेष्टव्यइत्यभिप्रेतं यथैवतथैवविज्ञायजगाद संवृतानिनियमितानिसर्वाणिकारकाणींद्रियाणियैःतान् ॥ १६ ॥